Östergötlands läns författningssamling

Länsstyrelsen

ISSN 1401-3665

05FS 2026:7
Utkom från trycket
den 1 april 2026

Länsstyrelsen i Östergötlands läns föreskrifter om utvidgning av Stora Hjälmmossens naturreservat i Finspång, Norrköping och Linköpings kommun;

Beslutade den 2025-11-12
Dnr 511-2352-24

Länsstyrelsen förklarar med stöd av 7 kap. 4 § miljöbalken det område som framgår av den heldragna svarta linjen på bifogad karta, bilaga 1, som naturreservat. För att uppnå och tillgodose syftet med naturreservatet beslutar Länsstyrelsen med stöd av 7 kap. 5, 6 och 30 §§ miljöbalken samt 22 § första stycket förordningen (1998:1252) om områdesskydd enligt miljöbalken m.m. att nedan angivna föreskrifter ska gälla för naturreservatet. Enligt 3 § förordningen om områdesskydd enligt miljöbalken m.m. fastställer Länsstyrelsen bifogad skötselplan för naturreservatets långsiktiga vård.

Beslutet riktar sig till var och en, fastighetsägare och innehavare av särskild rätt, vars rättigheter att använda mark- och vattenområden berörs inom reservatsområdet.

Länsstyrelsen upphäver med stöd av 7 kap. 7 § första stycket miljöbalken Länsstyrelsens beslut från 24 oktober 2007 [dnr 511-4667-05 (0562-213)] om naturreservatet Stora Hjälmmossen med tillhörande skötselplan.

Syftet med Stora Hjälmmossens naturreservat är att bevara representativ barrnaturskog och mellanliggande myrmarker med innehåll av alla de komponenter som är viktiga för överlevnaden av hotade, sällsynta och hänsynskrävande arter. Syftet är även att utpekade livsmiljöer och arter enligt Natura 2000 skall uppnå eller bibehålla ett gynnsamt tillstånd. Syftet är också att inom ramen för bevarandet av biologisk mångfald och naturmiljöer tillgodose behovet av områden för friluftslivet.
Syftet ska uppnås genom att området i huvudsak lämnas att utvecklas fritt. Mindre åtgärder för att gynna hotade arter kan bli aktuella att genomföra. Även naturvårdsbränning eller brandefterliknande åtgärder samt återställning av dikningspåverkad hydrologi

Utgivare
Rebecka Djerfsten, Länsstyrelsen

Tryckt av Länsstyrelsen,
Linköping

är aktuellt för att behålla eller nå gynnsam bevarandestatus för områdets naturtyper. För att nå syftet för friluftslivet kan anordningar för friluftslivet bli aktuella.

Skälen enligt 7 kap. 5 § första stycket miljöbalken

Stora delar av Stora Hjälmmossens naturreservat består av prioriterade bevarandevärden i form av barrnaturskog som är gammal och har varit orörd länge. Det finns även flera myrar och ett mindre inslag av sumpskogar som har en ostörd och naturlig hydrologi. Här finns död ved och ett flertal rödlistade arter som är knutna till veden samt till gamla tallar och granar. Större delen av naturreservatet ingår i Natura 2000, sitecode SE0230346, se vidare i områdets bevarandeplan.

Stora Hjälmmossen har höga naturvärden och för att alla de krävande arter som finns i området ska kunna fortleva måste hela området skyddas långsiktigt. Länsstyrelsen bedömer att Natura 2000-områdets tillstånd kommer att gynnas av reservatsbildningen och den naturvårdsskötsel som möjliggörs. Områdets utvidgning stärker områdets möjlighet att långsiktigt bibehålla och utveckla naturvärden knutna till barrnaturskog.

Reservatsföreskrifter

Förutom de förskrifter som anges nedan gäller också annan lagstiftning i reservatet.

A. Inom reservatet gäller följande inskränkningar i rätten att använda mark- och vattenområden. Inom reservatet är det inte tillåtet att:

1. bedriva täkt, gräva, schakta, spränga, borra, utfylla, plöja eller utföra annan mekanisk markbearbetning;

2. anlägga väg, campingplats eller uppställningsplats för fordon;

3. framföra motordrivet fordon, med undantag för mindre fordon för uttransport av fällt vilt. Körskador ska undvikas;

4. anordna motor- eller skyttebana;

5. uppföra byggnad eller annan anläggning;

6. uppföra mast, vindkraftverk, eller att uppföra luft- eller markledning;

7. anordna upplag;

8. gräva upp växter;

9. tillföra växtnäringsämnen eller jordförbättringsmedel;

10. använda kemiska eller biologiska bekämpningsmedel;

11. tillföra kalk eller andra mineralämnen;

12. avverka, gallra, röja, så, plantera, markbereda eller utföra annan skogsbruksåtgärd;

13. ta bort eller upparbeta dött träd samt delar av träd eller vindfälle;

14. ändra floran eller faunans sammansättning genom införande av för området nya arter.

A-föreskrifterna har beslutats med stöd av 7 kap. 5 § andra stycket miljöbalken.

B. För att tillgodose syftet med reservatet förpliktar Länsstyrelsen ägare och innehavare av särskild rätt att tåla att följande åtgärder genomförs inom reservatet:

1. utmärkning av, och information om, reservatet;

2. åtgärder för att skydda fornlämning eller prioriterad kulturlämning från skada som att ta ner träd som växer i eller hotar att falla över lämningen;

3. naturvårdande åtgärder i yngre skogsbestånd;

4. naturvårdsbränning samt övrig naturvårdande skötsel i form av friställning av särskilt värdefulla ljusgynnade träd, skapande av enstaka grupper av död tallved, veteranisering, holkar och andra sorters boplatser för fåglar, sandbäddar för pollinerare eller småskalig markstörning i syfte att gynna hotade arter;

5. åtgärder mot invasiva främmande arter;

6. återställning av dikningspåverkad hydrologi;

7. begränsa och/eller förhindra storskaliga angrepp av granbarkborre genom fällning och barkning av färskt angripna granar samt rotkapning och barkning av vindfällda granar. Inga träd ska föras ut ur naturreservatet;

8. iordningställande av anordningar för friluftslivet såsom informationsskylt på befintlig parkeringsplats samt markering av vandringsled inom reservatet samt eventuellt ytterligare anordning för friluftslivet;

9. undersökningar eller uppföljning av växt- och djurliv samt av mark- och vattenförhållanden och uppföljning av förvaltningsåtgärder.

B-föreskrifterna har beslutats med stöd av 7 kap. 6 § miljöbalken.

C. Länsstyrelsen beslutar att utöver vad som annars gäller ska följande föreskrifter om rätten att färdas och vistas inom reservatet gälla. Inom reservatet är det inte tillåtet att:

1. framföra motordrivet fordon, med undantag av tillfartsväg till Lindesberget;

2. medföra okopplad hund eller annat lösgående husdjur, undantaget gäller för hund vid, inom reservatet tillåten, jakt;

3. bryta kvistar, fälla eller på annat sätt skada levande eller döda träd och buskar;

4. plocka hela eller delar av mossor, lavar eller svampar med undantag för matsvamp;

5. störa djurlivet genom att klättra i boträd eller samla ryggradslösa djur;

6. förstöra eller skada fast naturföremål eller ytbildning genom att borra, spränga, gräva, rista, hacka eller måla.

Dessutom är det förbjudet att utan Länsstyrelsens tillstånd

7. anordna tävlingar eller bedriva lägerverksamhet;

8. utföra sådan undersökning eller enstaka studie som kan leda till skada eller annan negativ påverkan på växt- eller djurlivet.

C-föreskrifterna har beslutats med stöd av 7 kap. 30 § miljöbalken och 22 § första stycket förordningen (1998:1252) om områdesskydd enligt miljöbalken m.m

Undantag från föreskrifterna

Ovanstående föreskrifter under A och C utgör inte hinder för förvaltaren, eller den som förvaltaren utser, att utföra de åtgärder som krävs för reservatets vård, skötsel och uppföljning och som framgår av föreskrifter under B.

Föreskrifterna under C ska inte utgöra hinder för att samla enstaka individer ryggradslösa djur eller enstaka exemplar av kryptogamer för artbestämning eller att nyttja döda nedfallna grenar < 5 centimeter grova som ved för friluftseld, enligt iakttagande av allemansrätt och eventuella eldningsförbud.

Jakt är tillåten inom hela reservatet. Vid jakt får jakthund användas. Föreskrifterna ska därför inte heller utgöra hinder för uttransport av fällt vilt med stöd av terrängkörningsförordningen. Fordon och färdväg ska väljas med omsorg för att minimera mark- och vegetationsskador. Detta är särskilt viktigt i fuktiga och blöta områden. Vid uttransport efter jakt i tidigare barkborredrabbat område, tillåts att med minsta möjliga påverkan kapa och flytta på döda träd eller stammar i syfte att komma åt fällt vilt.

Träd som riskerar att falla från naturreservatet på objekt så som väg, ledning, byggnad, tomt, kulturlämning, anläggning eller anordning, får efter avstämning med förvaltaren fällas och placeras inom naturreservatet.

Föreskrifterna ska inte utgöra hinder för skötsel av befintliga anläggningar i nuvarande omfattning och enligt servitut och avtal så som:

- Underhåll och nyttjande av befintlig väg i fastighetskartan (Kläberget-Stora Hjälmmossen). Väg får underhållas så att den motsvarar ursprunglig funktion/standard. Träd och grenar som faller från naturreservatet över vägområde får kapas och läggas inom naturreservatsområdet.

- Underhåll av befintliga luftledningar med ledningsgator efter avstämning med förvaltaren.

Upplysning om andra gällande bestämmelser

Länsstyrelsen vill påminna om att även andra lagar, förordningar och föreskrifter än naturreservatsföreskrifterna gäller för området, bland annat kulturmiljölagen (1988:950), terrängkörningslagen (1975:1313) och terrängkörningsförordningen (1978:594) med vissa förbud mot körning i terräng, fiskelagen (1993:787) och Havs- och vattenmyndighetens författningssamling och Fiskeriverkets föreskrifter (FIFS 2004:37) om fiske i sötvattensområdena. Delar av området utgör strandskyddsområde och strandskyddsbestämmelser gäller enligt 7 kap. miljöbalken. Bryggor och byggnader uppförda efter 1975 kräver dispens från strandskyddsbestämmelser. Vattenuttag utgör en vattenverksamhet enligt 11 kap. 2 § MB och kan kräva tillstånd.

Enligt fridlysningsbestämmelserna är alla vilda fåglar och däggdjur samt deras ägg, ungar och bon fredade enligt jaktlagen (1987:259). Vissa svamp-, växt och djurarter är fridlysta enligt 8 kap miljöbalken och artskyddsförordningen. Enligt 7 kap 1 § miljöbalken ska var och en som utnyttjar allemansrätten eller annars vistas i naturen visa

hänsyn och varsamhet i sitt umgänge med den. Samråd enligt 12 kap. 6 § MB kan komma att krävas för verksamheter som inte är begränsade i föreskrifterna.

Med stöd av 3 § förordningen (1998:1252) om områdesskydd enligt miljöbalken m.m. fastställer Länsstyrelsen de mål och riktlinjer som framgår av den till beslutet hörande skötselplanen.

Förvaltare för naturreservatet ska vara Länsstyrelsen Östergötland.

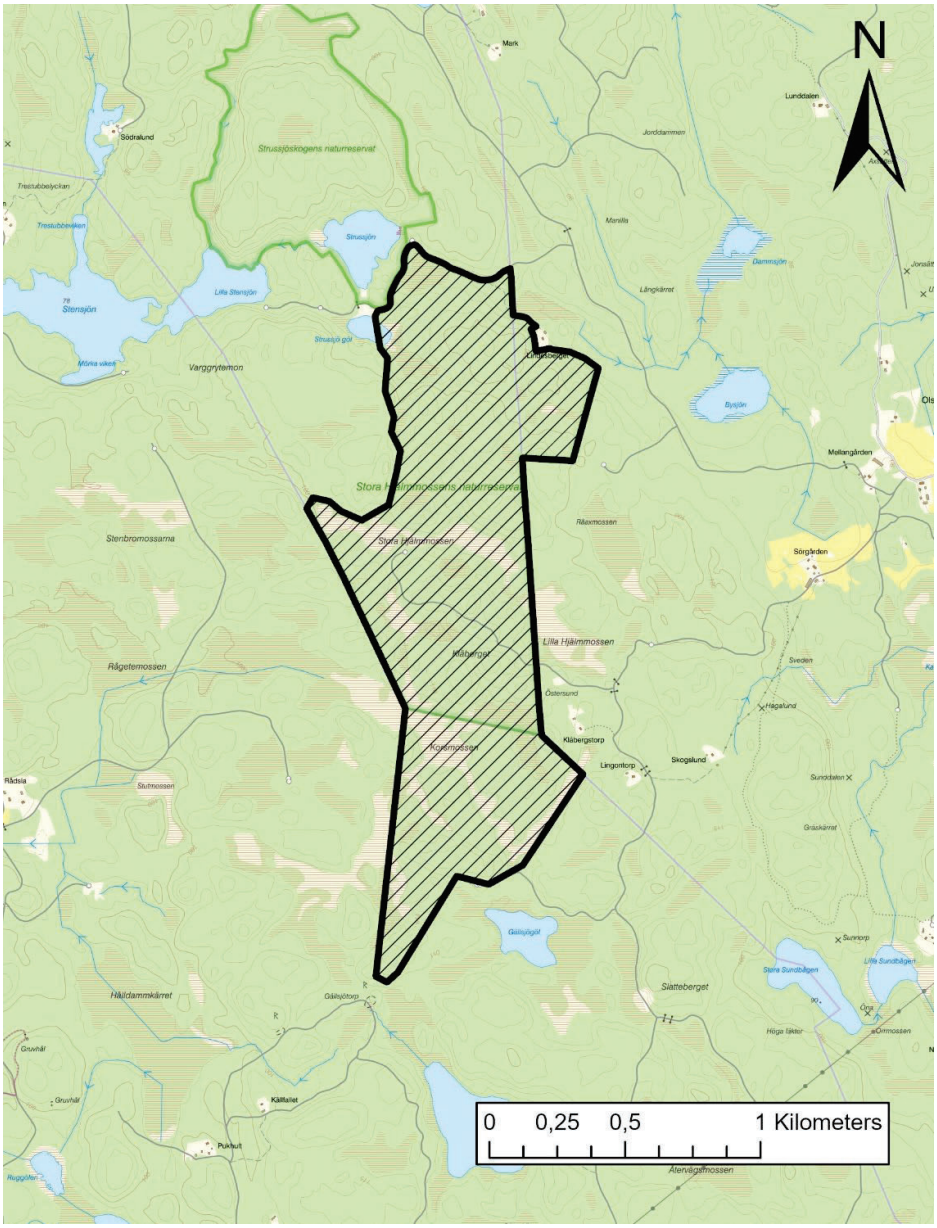
Beslutet gäller från den dag det vunnit laga kraft utom föreskrifter meddelade med stöd av 7 kap. 30 § miljöbalken, avdelning C, vilka gäller omedelbart.

Gunilla Svantorp

Jens Johannesson

*Skötselplanen är utesluten här. Den har diarienummer 511-2352-24 och finns på länsstyrelsen.

Bilaga 1, Beslutskarta

Beslutskarta tillhörande beslut om Stora Hjälmmossens naturreservat, NVR-id 2013358. Naturreservatet är avgränsat med heldragen svart linje. © Lantmäteriet geodatasamverkan, © Naturvårdsverket.